

มะขาม

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Tamarindus indica* L.

วงศ์ : LEGUMINOSAE-CAESALPINIOIDEAE

ชื่ออื่น : ตะลูป (ชาวนน นครราชสีมา) ม่องโคเลี้ยง (กะเหรี่ยง กาญจนบุรี) มอดเล ลำมอเกล (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) มะขาม (กลาง) หมากแกง (เงี้ยว แม่ฮ่องสอน) อัมเปิ้ล (เขมร สุรินทร์)

พรรณไม้ประจำจังหวัด : เพชรบูรณ์

ลักษณะทั่วไป : เป็นไม้ยืนต้นขนาดกลางจนถึงขนาดใหญ่ เปลือกหนาขรุขระ ใบเป็นใบประกอบ ออกเป็นคู่ เรียงกันตามก้านใบ ปลายใบและโคนใบมน ออกดอกเป็นช่อเล็กๆ อยู่ตามบริเวณปลายกิ่ง ขนาดเล็ก มีกลีบสีเหลือง ผลมี 2 ชนิด คือ ชนิดฝักกลมเล็กยาวเรียกว่า “มะขามขี้แมว” ชนิดฝักใหญ่แบน เรียกว่า “มะขามกระดาน” เมล็ดเป็นรูปค่อนข้างกลม ผิวเปลือกเกลี้ยงสีน้ำตาลเข้ม

การกระจายพันธุ์ : ทวีปเอเชีย และแอฟริกาเขตร้อน

ออกดอก : เดือนพฤษภาคม เป็นต้นไป

การขยายพันธุ์ : โดยการเพาะเมล็ด หรือตอนกิ่ง

ประโยชน์ : เนื้อไม้ ใช้ทำเชิง เก้า ขับ โถหีด เปลือกต้นและเมล็ด ต้มกับน้ำ ทำความสะอาดแผลและช่วยปรับสภาพผิวให้สมดุล ต้มกับน้ำหรือน้ำปูนใสแก้ท้องเดิน ใบ ตากแห้งใช้เข้ายาหม้อรับประทานเพื่อบำรุงร่างกายผิวพรรณ เนื้อในฝัก เป็นยาระบายอ่อนๆ แก้ไอ เมล็ด สำหรับการถ่ายพยาธิตัวกลม พยาธิเส้นด้าย ใช้เมล็ดในที่มีสีขาว 20 - 25 เมล็ดต้มกับน้ำใส่เกลือเล็กน้อย รับประทานเนื้อทั้งหมด 1 ครั้ง หรือคั่วให้เนื้อในเหลือง กะเทาะเปลือก แช่น้ำให้นิ่ม แล้วรับประทานเช่นถั่ว

